

A „Vasárnapi Ujság“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétű iven jelenik meg. — Előfizetési díj január—juniusig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postai uton a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt csupán csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Kisfaludy Károly sirja.

Az ifjú költő, ki Olaszhon szép ege alatt egykor így danolt :

Sötét olajfák illatos hűsében,
 Ül a bus vándor, köny ragyog szemében,
 S mélyen sohajtva, vissza-visszanéz;
 Kedves hazája tün föl képzetében —

az akkor alig 18 éves Kisfaludy Károly, a szerelem édes dalnokának, Sándornak öcsese vala.

Ki távolban a csatazaj közepett is hazája képét szívében hordozá, — ki méltó volna, hogy sirjára most a sötét olajfák hűs árnyai borulnának, itt fekszik eltemetve Pesten, a váci ut melletti temetőben.

Kimentünk mi is többen a múlt évi halottak napján megtekinteni a halál csendes országát, fölkerestük a jelesnek sirját. A hűs olajfákat egy pár silány növesű akácza képviseli, melly bánatosan áll a költő sirja felett, s az őszi szellőtől ingatott galyak szomorun hullaták hervadó leveleiket.

Fent a keresztben egy pár elhervadt kiszáradt, azon felül pedig egy fris zöld koszorú függött. Olly jól esett látni e zöld koszorút!... Vannak még is tehát, a kik megemlékeznek a magyar költő sirjáról, s ollykor ollykor elhozzák a tisztelet és szeretet kegyeletes adóját. E zöld koszorú vigasztalás arra nézve, hogy annyi jeleseink sirhalmán többé — nem fogja

ingatni vándor fuvalom
 A feledésnek tüske bokrait. —

Ki volt nekünk Kisfaludy? azt a két hazában mindenki tudja és érzi. Ő volt drámánk úttörője, megalapítója, a nyelv simítója, egyik mestere, — emlékeznek mind azok erre, kik azon korból élnek, mellyben iránta annyi lelkesedés és szeretet nyilat-

kozott. És a halál akkor rabolá el az erőteljes férfiút, midőn tőle mindig szebbet, nagyobbat várhatott az irodalom. Ott áll megkezdett nagyszerű drámája „Csák“ mintegy bevégetlen mestermű, melly mellől a művész kidőlt, s a ki bevégezze, talán még nem született.

Az egyszerű szürke márványlap, mit tisztelői tizenhárom év mulva állítanak sirja fölé, ott áll a váci ut melletti temetőben, azon dombon, melly róla Kisfaludy-dombnak nevezteték.

KISFALUDY KÁROLY
 HAMVAINAK
 TISZTELŐI.
 1843. Nov. 23.

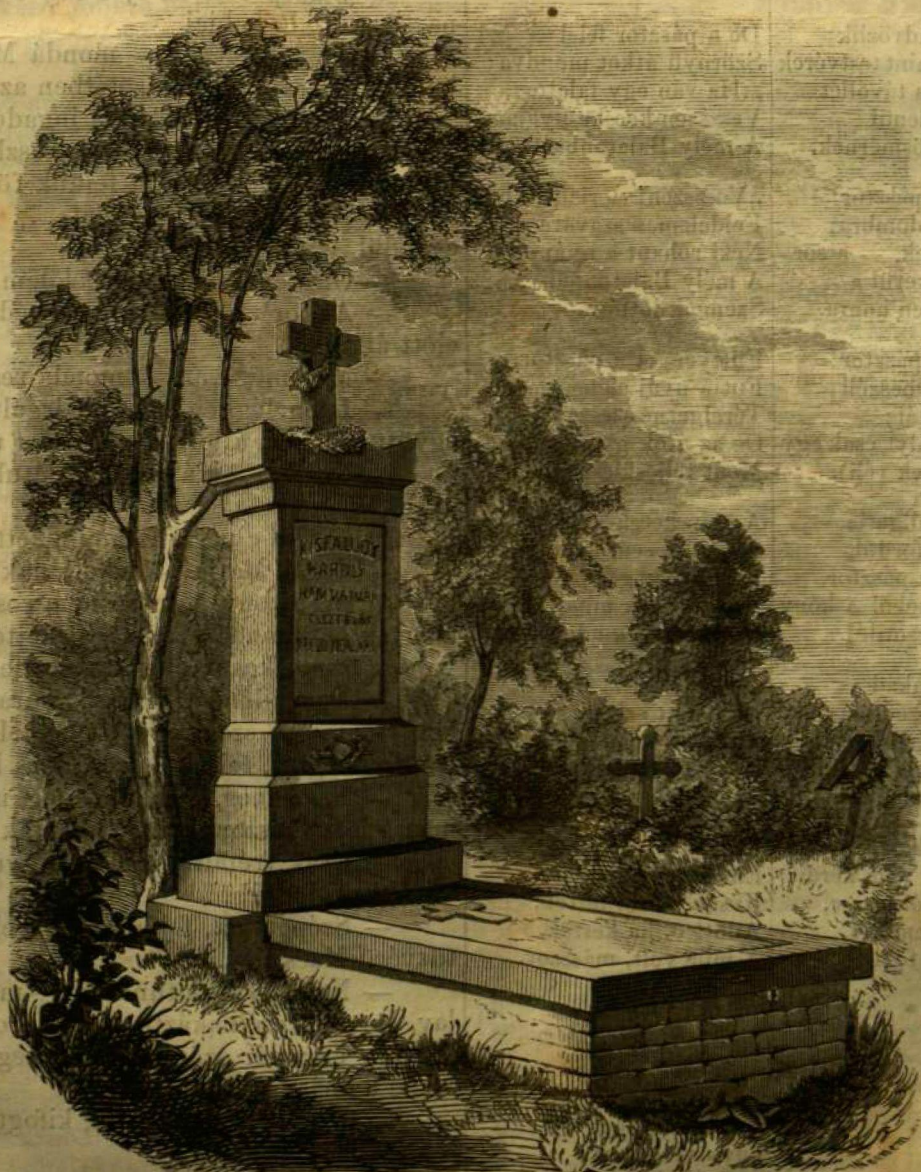
A tulsó lapon Vörösmarty ismeretes epigramja:

Kisfaludyt ne keresd e keskeny sírban
 o honfi!
 S e rövid élet után holtnak örökre
 ne véld.
 Itt csak elomlandó tetemit jelölék ki
 baráti,
 Fenn van időt muló szelleme mű-
 veiben.

Szül. Téten. Febr. 6. 1788.
 Meghalt Pesten. Nov. 21. 1830.

Az irás alatt bronz öntvényben lant, koszorú, és kialvó fáklya állott, de ma már otromba vagy tudatlan kezék félig letördelék. A számtalan fölírások bizonyítják, hogy sokan látogatják meg azon helyet, hol ő nyugszik, s nem egy ifjú szív hálásan keresi föl annak porait, kinek édes dalainál, műveinél keble először fölmelegült. Az előlapon alól idegen kezektől mindenféle irás van bekarcolva, többféle nyelven.

Valóban nem szép látni, ha valamely jelesnek emlékoszlopa, habár irántai tiszteletből is, hivatlan dicsőítők által megrongáltatik, sértetik. A tisztelet ezt ki nem menti, s én azt kegyeletlenségnek tekintem.

Kisfaludy Károly sirja.

A nemzeti muzeumban colossalis nagyságu mellképe Ferenczy szobrászunk által hazai márványból vésve, letéve van, s várja fölállítatása napját.

Vajha ne várná hiában sokáig.

Ő pedig a sokat küzdött, fáradott, nyugodjék ott békén! Emlékét föltartják művei s a halás utókor, s követőinek legyen a pálya tövistelenebb, örömhözöbb, mint volt az övé. *Barzó J.*

Balatoni kecskekörmök.

Népmonda, BONYHAY JÓZSEFTŐL.

Régi dicsőségünk Tündöklő csillaga Elborult Sajónál, Földön futóvá lett A király is maga.	Igy jut a regényes Balaton partjára; Elandalogni a Természet bájain Egykor ide jára.	Tovább nem állhatja, Szól illetén-képen: „Bús történet biz az! Hogy elő beszélted, Megköszönöm szépen!“
Égetett, pusztított És gyilkolt a tatár, Kegytlensége csak Akkor szűnt meg, midőn Nem lelt mit dólni már.	Most vérázott hantú Pusztaság köszönti, S holt testek, melyeket Haragos árjával A Balaton önt ki.	„De én más országból Hosszú utat tettem; Istenemre kérlek! Adj ennem valamit, Mért még ma nem ettem.“
Mi sors üldözte a Földön futó királyt? Ő ez idő alatt Segélyért esengve Idegen földön járt.	De mi méla búsdal Hangzik a távolból? El-el kapja a szél — Élő embernek kell Ott lenni valahol.	És felel a pásztor: „Egy falatom sincsen, Elvitte a tatár; E kis kecske-nyájban Maradt minden kincsem.“
De ki segítette Valaha a magyart? Jó Istenén kívül Bölcs királya, ha volt, S ön kezében a kard.	Arra tart a király, És lát kecske-nyáját. Egy perczig szelided Örömmé változik Lelkében a bánat.	Magam is régóta Gyökéren rágódom, Pedig — hidd el földi! Nékem is volt egykor A világban módóm.“
Mikor Magyarországot Köröskörül égett, A jó szomszédok honn Reszkettek, — de nem jött Egy is oltás végett.	Ott hever a pásztor Domb-oldalra dőlve, Fúja bús nótáját, Épen mint az elmúlt Békes jobb időbe.	„Nem igaz! — a király Szól határozottan, Hogy nem élsz gyökérrel, Megmutatja arcod, Hiszen majd ki csattan.“
Jó negyedik Béla Nem csüggedt azért el; Visszatért az árva Elhagyott hazához Atyai szívével,	Nyájasan üdvözlik Egymást, mint testvérek Kik hosszas távollét Után véletlenül Egymásra ösmérnek.	De a pásztor felel Szörnyű átkot mondva: „Ha van egy falatom, Veszzen kecske-nyájam A mély Balatonba!“
Uj életet adni A letiprott honnak, Felépitni Isten Segélyével, amit Ezerek rontottak.	A király a pásztor Mellé ül a dombra; Beszélgetnek, — a sor Hamar rá-kerül a Szerencsétlen honra.	„Veszzen! — riadt a bús Fejdelem, s szavára Neki rohant a nyáj A mély Balatonnak Szemeik láttára.
De mint dőbben vissza, A határra lépve! Minden felől puszták, És fekete romok Gyászolnak eléje.	Megered a pásztor Nyelve, s elbeszéli A sajtó csatát; (Mert a királyt csak egy Közembernek véli).	Fütyyengtet a pásztor, Fut a nyáj elébe, Térelgetné vissza; — De az átok gyorsan Ment teljesülésbe.
Megy tovább, — és szíve Mind inkább elszorúl. Hol vannak a népes, A virágzó falvak A hon határirul?!	A király hallgatja, — Néha félre fordul, Nem látja a pásztor, Hogy szeméből a köny Arczájára csordúl.	A szép kecske-nyájnak Sem hire sem hamva! Pedig már gazdája Vendégének mindent Oly szívesen adna!
Napi járó földön Híre sincs embernek Úton és útfélen Tört fégyverék mellett Holt testek hevernek.	Végre megakad a Pásztor beszéd-árja, Függesztrvén elméjét Egy szomorú képre, Pusztult családjára.	De ki mindezt látja Illetődött szívvel, A nemes vendégnek Előre megsajnál Jótétemény nem kell.
Ragadozó vadak Allják útját sokszor. Útat vág azok közt Kardja, — de szemében Fájdalom könyje forr.	Béla csodálkozik, Társa hogy nem kérdi: Hosszú utról jösz-e, Találtál-e embert, Ehetnél-e? földi!	Elment a király. Az Embortelen pásztor Későn bánta tettét; Adott ő, ha kértek, A mi je volt, másszor.

Századok folytak le,
És a kecske-nyájnak
Körmei csodásan
A tó kebelében
Kővé változának.

Most is hány ki a tó
Illyen körmöket még,
Intő példának, hogy
Iszonyu vétek a
Könyörületlenség.

Kapy György uram leányai.

Történeti beszély, írta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

I. A halál karjai.

(Folytatás.)

Gondoljuk ehhez még Kapy György országkirü kegyetlenségét, fukarságát, a két leány árvaságra kárhoztatott életét, és e nyilatkozatokon perczig sem fogunk csodálkozni.

— Csitt! — mondá Anna a vár alá tekintve — mintha evező csapást hallottam volna.

— Nem, bizonyosan valami hal szökött föl — nyugtatá meg nővére.

— Még egyet mondok — szólta Anna — karjait nénye nyaka körül fonva. Ugy sem lehetünk boldogok, haljunk meg együtt, kedves Máriskám.

Nem fog miértünk könyezni senki.

— Én is gondoltam, de nem akartam mondani. Van bátorságod?

— De egyetlen egyért még is félek. . . Olly disztelenül fognak kivonni a vízből. . .

— Bohó, mi gondunk arra, ha egyszer meghaltunk? . .

— Akkor sem szeretném, hogy rendetlenül lássanak. . . De fogódzunk össze és ugorjunk egyszerre. Kettönket nem vet föl a víz.

— Jó. . . Ugy-e te szeretsz engem Anikó?

— Szeretlek kedvesem. Te vagy az egyetlen, kit szeretek rajta kívül.

— Hát édes atyánk? . . . Szegénynek keserüséget okoz halálunk.

— Még nagyobb okozna boldogtalan életünk.

— Az igaz. Imádkozunk és aztán csókoljuk meg egymást és ölelközve, hunyt szemmel szédülünk be a partról. Egy pillanat múlva elcsap felettünk a víz, és vége mindennek.

Buzgón imádkozott a két leány, aztán kart karba öltve siettek a nem mély part felé, melly alatt örvényt képeztek a Maros hullámai.

Olly szép volt az éj s olly édes álomdalt csevegtek a Maros parthoz ütődő habjai.

— Te reszketsz? — mondá Mária — hunyd be szemeidet és lépünk bátran, mintha sötétben az ismert folyosón haladnánk.

És a két leányka árnya ingadozón állt a part fölött.

— Borzadok! — mondá reszkette a kisebbik — mintha már érzénem a hideg habokat fejünk fölött.

— Neked kedves az élet. . . Menj és hagyj engem meghalni egyedül.

— Óh nem; mi lenne belőlem, ha még te sem volnál!

— Akkor erősítsd meg szívedet, még egy lépés és aztán Isten előtt állunk.

— Már meg van — mondá reszkető hangon Anna.

— Isten legyen nekünk irgalmas! kiálta Mária s testvérével együtt a partra állott és alá akart ugrani a habokba.

— No nó — kiáltá most hátulról valaki — reá érünk arra ké-sőbb is.

És ugyan-e perczen mindketten átölelve érezték magokat.

— Jézus Mária! — sikoltának mindketten.

— Né bizony, mintha nem rosszabb lett volna ott, hova ugrani akartak — mondá székelyes kiejtéssel egy férfi hang, melly nem volt az öngyilkosok előtt ismeretlen.

— Nem illendő, Macskásy uram, hogy így megijeszt bennünket — mondá szemre-hányólag Mária, mig Anna félig eszméletlenül zokogott, fejét nénye vállára hajtva.

— Nézd meg, nézd . . . még mi ijesztettük meg őket. De hát nem a leányasszonykák *) akartak beugrani a vízbe?

— Csak tréfáltunk. De kegyelmeteknek nem illett ám utánunk leskelődni! . .

— Szép tréfa, fejfának is beillett volna — felelt nevetve a tűzvérü Macskásy.

— Nem leskelődtünk mi — mentegetőzék a komolyabb Gyulay. De erre csolnakáztunk a Maroson s látván kegyeteket, megállottunk egy pár szóra. Aztán meg csak nem hagyhattuk, hogy a vízbe ugorjanak.

— Biz én már bánom, kifogtam volna én a vízből is, a kit

*) A „kisasszony“ még nem volt divatban.

akartam volna; aztán Isten ember előtt nekem is lett volna hozzá jussom egyedül. Még maga Apafy Mihály uram sem vette volna ki a kezemből többé.

— No nézd — mondá mosolyogva Mária — még elhiszik, hogy vízbe akartuk magunkat ölni.

— De hiszen, nem lehet itt tréfával elütni a dolgot. . . Mindent hallottunk. . . Már most mi vagyunk az urak. Vagy mi, komé? kérde barátjához fordulva. . . Vagy talán ezek a forró könyvek az Anikó szemében harmat cseppek, ugy-e bizony?

— Ha mindent tud kegyelmetek — mondá Mária — egy nagy könyüt törölvén le piruló arczáról.

— Ha mindent tud kegyelmetek, hát menjenek tova e helyről és hagyjanak békét a szerencsétleneknek örökre.

— De nem addig ám a. Majd bizony, tán hogy újra a vízbe ugráljanak, mint a békák? . . . Egy toppot sem. Találtam én egyet.

— Mi zöld lehet a? kérde Gyulay.

— Vegyük ugy, mintha megtörtént volna. Nedvesítsük be a ruhájakat. Aztán mondjuk, hogy mi kifogtuk. Az egyszer áll, hogy ha csak szereti, nem fogja többé Balassához kényszeríteni. Aztán még talán reánk is kegyesebb szemet vet az öreg ur.

Az indítvány nem látszott épen kivihetlennak, de kivált a komolyabb Mária részéről hosszas ellentállásra talált.

— Üssünk zajt, kiáltá Macskásy, az illy szerepben épen elemében levén, aztán bizzuk a többi teremtő Istenre.

Legnagyobb baj az volt, hogy a leányok nem akarták engedni, hogy a két férfi őket a kertből föl a várig karjain vigye.

— Hát jöjjenek a lábacskaikon egész a kert ajtóig; aztán csak ott egy pár lépésig vesszük karra, ha már ilyen nagy dolgot csinálnak belőle, — türelmetlenkedék Macskásy.

Ilyen alakban tehát hozzá fogtak a kivitelhez. A leányok magokat leöntve, és bontott hajjal megindultak a statuscsinyre. — (E szó azonban még akkor nem volt föltalálva.)

Macskásy a kert-ajtóban olyan lármát ütött, hogyha Péter kancsóival oda nem szalad, a komondorok az életmentőket menten leszedik lábaikról.

A cselédség csakhamar elkezd jobbra-balra futkosni; az ajtók egyre nyílnak s végre a Kapy György is nyílik, ki még a folyosóról lekiált.

— No, mi a baj? Mire való az a bolond lárma?

— Ne ijedjen meg, nemzetes nagy uram — kiáltja föl a gazda, a leányasszonykákat most fogták ki a Marosból.

— Az én leányaimat? — kérde Kapy, és eszeveszetten rohan le a lépcsőkön. Hol-hol vannak az én kedves gyermekeim?

Nem sokat kellett keresnie; eléje vitte őket a két lovag. Elég halványak voltak arra, hogy ájultaknak tartsa az ember. Hisz, most feküdtek először kedveseik karjain.

Kapy György uram magas szál ember volt, kövérségre hajlandó arc- és elől kopasz fővel, mellynek holdjára ritka fekete fűrteit előre simítva viselte. Szemei feketék és aprók voltak, szakált nem viselt, míg ellenben a nagy bajusz egészen elfedte keskeny ajkait.

Igen meg volt ütődve. Leányai csaknem elfelejték szerepeiket, midőn e nagy férfit roskatag léptekkel közeledni látták.

— Kedves drága magzataim! — kiáltá. Csak nem haltak meg? — kiáltá kétségbeesett hangon.

— Még ugy látszik, élnek! — mondá Macskásy — nem régen ugorhattak a vízbe.

— Hol az ör? dühösködik György ur — a gazember, hogy merre hirtül őket a kertbe eresztetni?

— Itt vagyok, uram — mondá reszketve az ör — ki hitte volna, hogy rossz végből menjenek. Jó kedvűek voltak, és azt mondták, hogy csak sétálni mennek.

— Nyársba vonatlak gazember, ha valami bajok lesz. Miért nem tettél nekem jelentést róla?

— Máskor is lementek, uram; de nem volt semmi baj.

— Vigyétek, zárjátok a tyukólba a gazembert! — kiáltá Kapy, ki mint minden indulatos ember, a legelőbb előkaphatón töltötte boszuját.

Aztán nagyot fult, és újra leányaihoz látott.

— Kedves virágaim — mondá csaknem zokogva — ne hagyjátok itt atyátokat magára a pusztá világon. . . Leányok! kiáltá a szolgálóleányoknak, vigyétek föl őket szobáikba, fektessétek föl lefelé.

Két markos székely leány pehelyként vitte őket a lépcsőn; az öreg Kapy szomoruan ballagott utánok.

Az első, ki Annát vitte, észrevehé, hogy hátul a ruha egy cseppet sem vizes, és épen szólni akart, midőn a kis leány szeméit fölnyitva sugva reá kiált :

— Erzsi el ne áruljon, mert különben mindjárt megcsipem.

A nagy székely leány elsikoltá magát örömeiben :

— No, mi baj már megint? — kérde Kapy hátul.

— Semmi, nagy uram. Ugy tetszik, hogy a leányasszony ébred.

Kapy magán kívül volt az ijedség miatt, míg leányai a tettezett ájulatból magukhoz tértek.

Elnevezte őket minden kedves néven, tulipánjainak, galambjainak, aranyos bogárkájainak (ez talán legkedvesebb nevezet vala ő kegyelme előtt); elbeszélte, hogy többé esze ágában sincs, hogy őket Balassához adja férjhez; sokkal jobbat gondolt ő annál, hogy a kecske is jól lakják, s a káposzta is megmaradjon.

A leányoknak mindezeket olly jól esett hallani. Hogy dicsérték Macskásy esztét, a ki ezt az ügyes csinyt kigondolta.

Mikor már egészen magukhoz tértek, az öreg ur is magukra hagyá őket, hadd nyugodják ki magukat.

A két fiatal még mind kívül várta az eredményt.

— Hát fölkeltek-e már? — kérde Macskásy az örvendő atyától.

— Semmi baj már — felelt az. Köszönöm a kegyelmetek fáradságát, s majd megiszolgom.

— Nincs nekünk arra szükségünk, uram — mondá Gyulay.

— Ugyan ugy-e? — pattant föl Kapy — kevés ember mondhatja ezt kegyelmeden kívül az országban.

— Azt tudjuk, hogy kegyelmed jobb keze a fejedeleim ő nagyságának, de nekünk nem kell sem jószág, sem hivatal.

— No, már egyéb fajtavál pedig nem szolgálhatok — mérgekédék György ur — s jobb szeretném, ha a kertem alatt nem olálkodna kegyelmed. Mert bizony mondom, hogy az az alma, a mellyre kacsingatnak, nem kegyelmetek számára termett.

— No, né, te ne — mondja Macskásy — még neki áll fölül. Ha nem vagyunk, hát kihalászatja kegyelmed arany almáit a Marosból.

— No, jó, jó — dünnyög Kapy — a mi megtörtént, megtörtént, nem lesz ok reá, hogy máskor megtörténjék. A köszönetet már megadtam. Pénzt csak nem várnak kegyelmetek? . . .

— Na, hiszen kegyelmed sem termett magyar embernek — kiált vissza Macskásy a lépcsőn, engedve Gyulay tuszkolásának, ki csüggedt fővel ment le a lépcsőkön.

— No, itt bakot löttünk — mondá a kertbe érve.

— Dehogy löttünk, dehogy löttünk, barátom. Az idő a miénk — vigasztalá Macskásy.

A csónak tova szállott a parttól, s a halványuló hold világánál megzendült a kettős furulya hang, bús magyar dallammal töltve be a szép vidéket.

Kapy két leánya kitekintett az ablakon, s fehér kendőkkel intett a távozóknak, kik e napra érettek, a halállal kart cseréltek.

(Folytatása következik.)

Zala-István.

Egy, számra kicsiny, de jelességekre annál nagyobb magyar földműves községet kívántam ezennel, t. olvasóinknak bemutatni.

Fekszik *Zala-István* a kis Zala folyam mentében, egy kies hegy előtt, melly szőlőtökékkal van beültetve, és olly közel, hogy a száznyolcz ház közöl (mennyből áll az egész falu), többen is benne állnak a szőlőhegyben. A lakosok száma, — részint r. katólikusok, részint ágostai evangélikusok — mintegy 700 főre rughat. Mindnyájan összehangzó ugyanazon egy öntetű és egy szörű eredeti magyar népfaj. Mindkét nem piros pozsgás arczu, és daliás termetű; azért ujonczozás alkalmával Istvándiból aránylag mindenkor sok legény válik be katonának.

Itt házak, háztáj, kertek, földek és szőlőhegyek művelése, barkok és öltözék: minden jólétre, szép rendtartásra és iparrá mutat. Kő nem találtatván közelben, a házak még eddig fiából építvék. Életmodor itt még most is az ősrégi pátriarchai. A család, bár mennyire felszaporodik, nem oszlik meg könnyen, hanem együtt marad; benne egy a családfő, — nem is mindenkor a legvénebb, — mellytől függ a házban minden lélek. Öltözéke a férfi neműek nagyon egyszerű, azaz: szür és póre gatya; amaz vörös czifrasággal gazdagon kivarva; emez rojtos és kihimezett. A nőnem saját

szövetű vászonból visel ruhát, és a divatos kelméi ruha is, — melly már e nép közé is becsuszni készül, — még most, tartózkodás jeléül, vászonnal betakarítatik.

Mi e községet erkölcsi szempontból dicséretesen jellemzi: az a közlélek, a becsületesség, és a tiszta józan élet. Itt a lakosok, vallási különbség nélkül, — egymást keresztyéni atyafi-szeretettel türve és becsülve, — egymáson kölcsönösen segítenek, építésben, mezei munkákban, kárvallási esetekben. Korábban e helység gr. Festetics György birtoka levén: az 1848-diki nyáron is még, az uraság gabonáját betakarítani az istvándiak önként segítették. Tűz-veszély esetére az istvándiak a belediéktől (Sopronm.) azt a szokást vették be falujukba, hogy olyankor hosszú erős csákyakkal, — minők mindig készen tartatnak, — az izmos férfiak a hely színére rohannak, és az égő ház két szomszédos házai közül azt, melly felé a lángok csapkodnak, kiméletlenül megfosztják födelétől, a távolabb szomszéd házat aztán közös erővel védelmezik, a lerombolt tetejü házat pedig szinte közerővel és költséggel hamar felépítik. Föcskendő a közel urodalmi székhelyen Olláron mindig készen találta. Reggelenként a csordás a teheneket trombitával hívja ki a legelőre, a kondás pedig az ő sertés-állatainak füleibe itt is csak kürtölni szokott. — Lopás, pör, verekedés vagy részegség e helységben ritka eset. Gyümölcsfája, szőlőhegye és bora mindenegy gazdának van, azért korcsmára járni szegénynek tartatik, és olly aljas dolognak, melly csak béreseknak, pásztoroknak való. Izgága-tevő nemes ur vagy gazdatiszt e faluban nincsen, zsidó csak egyetlen egy van, az sem érzi jól magát. A mostani izrael ide költözvén, azt tudakozta, hogy van-e csak két részeges asszony a faluban, kik után ő már megélhetne? Volt akkor még épen kettő, de ezeknek is egyike immár meghalt. Hajadonnak megeseése itt szintén nagy ritkaság, és öt év alatt is a matrikulában alig fordul elő egy törvénytelen szülött. Nősülés csak maguk között történik jobbára; és leányért a faluból nem mennek ki. Ennek aztán természetes következése az, hogy az egész falubeli népség egymás között rokonságban levén, menyegző alkalmával igen széles kedvű és népes lakodalmak tartatnak, mellyek rendszerint vasárnapon kezdődnek és csak kedden végződnek. Tor is hasonlóképen nagy és költséges tartatik. S miután ez eljárás a helységben átalján bevett szokás, mellynek hódolni szegény, gazdag egyiránt köteleztetik, — tehát a szegényebb lakosokra ez igen káros eredményt hoz. És ez talán az egyetlen hiba, melly e derék község ellen felhozható, — mit azonban meg orvosolni legkevesebb. Ugyde a cifra szürviselet sincs ám tapadva a magyar nemzetiséghez; és bár eső s hideg ellen az tovább is használható: mindazáltal ilyen módos és mivelt polgárokat, a pörekedés helyett, egy kis posztóruha méltán megilletne; mellybe ha pl. közakarattal mindnyájan bele is öltözhetnének: az igen szép lenne tőlük.

Végre Zala-Istvádon a lélek szent-ügye sincs elmellőzve. A lakosok mindnyájan vallás-szeretők, templomot buzgón látogatók, mellyre életökben évenként, halálukban végrendeletileg pénz-áldozatokat vinni: bevett ősrégi szokás. Az iskola-épület is elég diszes. A tanulók (aratást és szüretet kivéve) egész éven át iskoláztatnak. A kisebb gyermekeket pedig, félbenszakasztás nélkül, naponként felvezetik iskolába, mellynek udvarán töltik idejüket, a tanítónak és nejének felvigyázása alatt, mint egy óvodában. A nagyobb leánykakat szintén a tanítóné oktatja varrásra, kötésre és hímzésre. Fatenyésztési és oltási iskola is már terveztetik. Aztán: e községben az emberek olvasnak is. Jár ide Vasárnapi Ujság és a Vasárnapi könyvtárból, s nagyobb naptárakból számos példány. E sok szép dolog ápolása körül, az érdem *Zakál János* ev lelkész urtól meg nem tagadható. — Még egy paraszthelység találta pedig közelben, szintén illy vágatu népfajból; és ez: *Szepesk*, melly egyszersmind posta-állomás is. De vajjon nem lehetne-e sok nemes helység, sőt minden helység a hazában illy vágatu, ha ezt komolyan akarnák? Rajta tehát, atyafiak! legyünk az istvándiak követői, — hamar, hamar.

Gyöngyösy Pál.

Gyöngyösy Pál.

Gyöngyösy Pál, csornai, horpácsi, türjei és jánoshidi aranymisés prépost f. hó 16-án szélhűdés következtében befejezé 78 évre terjedett, olly példásan megfutott földi pályáját. A minő nagy volt az öröm *Csornán* ez év kezdetén, midőn a köztiszteletben volt rendfőnök, példás életű, buzgó, szelid lelkész aranymiséjének megünneplésére összesereglett a vidék ifja és véne, apraja nagyja, ép olly nagy most a szomorúság, az Istenben elszenderült kegyes aggastyán gyászravatala fölött.

Gyöngyösy József Pál csornai prépost, nemes szülőktől 1779-ben július 20 kán Ungmegye Darma helységében született; ivadéka irodalmunk előkora egyik ünnepeltebb költőjének, a derék Gyöngyösy Istvánnak. Alsőbb iskoláit az ungvári gymnasiumban 1797-ben végezvén, felsőbb tanulmányok végett a pesti királyi egyetembe ment, hol a bölcsészetet és jogtant teljesen bevégezvén, 1804-ben a prémontrei kanonokrendbe lépett. A csak két év előtt visszaállított rend munkaképes egyénekben mielőbb szaporodni ohajtván, e kitünő növendékét mindjárt a próbaév végén beavatá; a reá következő 1806-dik évben pedig dec. 25-kén Veszprémben pappá szenteltet. — Már 1808-ban a keszthelyi k. gymnasiumban mint házfőnököt, gymnasium-igazgatót s egyszersmind tanárt és hitszónokot látjuk működni a szép lelki tehetségei után ép olly jeles, mint szívjósága miatt közkedvességü ifjú rendtagot. Utóbb pedig a halhatlan emlékü tolnai Festetics György gróf által ugyan Keszthelyen állított magán lyceumban, mint a nevezett nagy hazafi-grófnak egyik kedvence, a történelmet adá elő. 1712—1815-ig a csornai levéltárnál mint olvasó-kanonok működött, míg 1815-ben ismét a közoktatás vette igénybe Gyöngyösynek szép tehetségeit, midőn mint szombathelyi házfőnök az ugyanottani k. gymnasium igazgatása mellett még a tanári és hitszónoki kettős pálya nehéz terheit is magára vállalá. Ezen munkatéren találta a legfelsőbb császári királyi kegyelem, melly őt 1810-dik évi aug. 28-kán a csornai préposti székre kinevezé. Veleszületett szerénységénél fogva csak igénytelen magányából árasztá szét nemes szíve áldásait mindazokra, kik vele érintkezésbe jöttek. Egykori tanítványai, vagy a kik igazgatása alatt növekedtek, maiglan is áldva emlegetik; s ámbár hiú dicsőségre sohasem törekedett, préposttá-neveztetésének hírére ép olly rendkívüli entusiasmus ragadta meg az egész kis világot, melyben működött, mint később tisztelőinek sokaságát aranymiséjének szerény ünnepélye. És valóban méltó előérzettel örült,

kit sorsa bármikép vele összeköttetésbe helyezett; mert benne a szegények gyámolót, a boldogok nemes jó barátot, rendtársai pedig mindenben mindenöket találták föl! E mellett fensőbb szent kötelemről sem feledkezett meg; s míg a Fölséges uralkodó ház iránt minden időben rendületlen hűséget tanusított: a vallás és hazaszent érdekeinek is meleg részvétellel áldozott. — A prépostságában lévő templomokat és társházakat, ugyszólván, romjaikból emelé ki; Csornán 10,000 kötetből álló csinos könyvtárt alkotott; az őslévtárt sajátkezüleg rendezte és nyalábolta; a gondjai alatt álló két gymnasiumot pedig, egyebek közt az utolsó évtized minden szakbeli classicus könyveivel ugy fölszerelte, hogy e tekintetben bármellyik honi intézetünkkel kiállják a versenyt.

Nyugodjanak békében hamvai, s lengjen nemes szelleme a derék rendnek minden egyes tagja fölött.

Kecskemét és tanintézetei.

Kecskeméten a közelebbi válságos idők alatt, a mivelődés érdekében, a növendék ifjuság tudományos kiképzése körül, olly nagy és üdvös lépések történtek, hogy azokat, mint magyar népünk virágzásának egyik kitünő alapját, édes hazánk színe előtt megismertetni, történetét a feledékenységtől megóvni, méltó dolog.

Bevezetésül, mint köztudomásu dologot, csak röviden emlitem, hogy 1829 és 30-ik években, a dunamelléki h. h. v. egyház kerület,

és az iskoláit századok óta virágzásban tartó, kecskeméti h. h. v. egyház közt kötött szerződés alapján, itt egyház kerületi főiskola vagyis kollégium (melly a hittudomány, törvény, bölcsészet és az egész gymnasium tanszékeit magában foglalta) — felállítása és arra megkívántató nagy épület építtetése elrendeltetett. A nagy épület, a n. t. superintendia szép segélyezésével, több egyház különös pártolásával, de kitünőleg a kecskeméti nép több mint százezer forintnyi áldozatával legnagyobb részben csakhamar elkészült, az illető tanárok is, kettőt a n. t. superintendia adván, a kecskeméti egyházi nép buzgósága által megválasztattak, s a főiskolai intézet 20 éven keresztül, oly virágzásba ment, hogy a magyar hazának, sok és most is szép hirben álló tudományos férfiakat nevelt.

Előjöttek, az 1849-ki vészteljes körülmények. A magán egyházak, vidéki és kerületi összes egyházak közgyűlései megszűntek. Igen megnehezült a mód, a megrongált iskolai épületek helyreállítására, az elszéledt tanulók összeszedésére, és a tanárok ellátására nézve; megtágult az egyház és superintendia közti kapocs, s a közös gondoskodhatóság lehetlenné lön.

Ekkor érkezett le a magas kormány által kidolgozott tanszerkezet (Entwurf), mely tiszteletteljes méltánylást érdemelt ugyan, de kivitele — a protestánsokra nézve, kik országos alapítványokkal ellátva nincsenek, ingyen tanító szerzetekkel nem bírnak, — sokszorta több költséggel járt, mint az előbb divatozott Bell Lancaster forma modor, mely szerint az alsóbb osztályokat, a felsőbb osztálybeli tanulók, csekély díjakért tanították.

Már-már csüggedés fogta el a kedélyeket.

Kerületi egyházgyűlések nem tartattak, a hol kérhették volna a kecskeméti, hogy velök összevetett vállakkal, mentse meg a kerület édes gyermekét, a főiskolát, az enyészettől.

Az egyedüli reményhorgony csak a nép vallásos buzgóságában akadt meg, és ime! Üdvözítőnknek azon kijelentése „csak annyi hitetek légyen, mint egy mustármag, a hegyeket is kimozdíthatok helyükből“ megvalósult.

1851-kben felszólították a tehetősebb hit-sorsosok, hogy az új tanrendszer életbeléptetése végett, áldozzanak a tanintézetek fentarthatására és a kollégium előbbeni fénye megmentésére. Néhány nap alatt 14,344 pengő ft. alaptőkét irtak alá.

1855-ik év közepén a m. kormány felszólítására a városi egyetemes tanács, a népnevelés szent ügyét egész nagyságában fölkarolván, miután mind a tanácsból, mind a 4 vallás lelki és világi előjáróiból kiküldetett nagy választmány által, egy ezen célú minden részeiben kimerítő tervet készítettett, egyhangulag elrendelte, mielőbb fölállítatását és évenkénti kintartását

1. Nyolcz puszta iskolának a pusztán lakó családok vallásbeli száma és helyzetéhez alkalmazva.

2. Két vallás felekezeti vasárnapi iskolának.

3. Egy reál-tanodának. Ezen három rendbeliek kezelését maga a város vette át.

4. A négy felekezetbeli keresztyén növendékek számához, és a város nagy kiterjedéséhez képest, összesen 27 városi belső elemi iskolára lévén szükség, ezeknek részint fölállítására, részint fentarthatására, a még csekély számú ágostaiak és óhitűek illő segélyezésén felül, a r. katolikusok és reformatusok részére külön-külön hat, hat ezer, összesen évenként fizetendő tizenkét ezer pftokat kötelezett, és biztosított, mindenik vallásfelekezetre bizván, hogy elemi isko-

laikat, vallásuk kellékei és önbeltetésük szerint alkalmazzák, de arra nézve, hogy ezen summák valósággal, és kizárólag csak nevelési célra fordíttassanak, felügyelői jogát fentarván. S míg ezen felül egy nagyobb szerű közös, leány növendét is, szép áldozattal a város tart fenn. — Valóban ezen áldozatok az emberiség örök hálájára érdemesek.

Ambár pedig a ref. egyház, a városnak ezen nagy és nemeskeblü segedelme által, kitűzött céljára nézve, tetemesen elősegítettett: mindazáltal ennek nemcsak a főgymnasium, hanem a theologiai és praeparandiai intézet fentarthatására is kelletvén gondot fordítani — még bővebb alapot is kerestek.

Mult 1856-ik év tavaszán az irodalomban már ösméretes s a tanintézetek ügyét teljes hévvel felkaroló, Fördös Lajos urat nyerte meg lelkészül a kecskeméti ref. egyház, ki az egyházi előjárósággal vállat vetve, a cél tökéletes elérését sietteté, és a vallásos buzgóságáról már századok óta ösméretes népet ékes és velős szónoklatával, a fenforgó nagy tárgy iránt előlegesen is fölvilágosítván, elnöklete alatt, de kormánybiztos jelenléte mellett, az iskola nagy teremében népgyűlés tartatott. — A több százanként összegyűlt értelmes nép, a körülmények és még létező hiányok megértése után, köz lelkesedéssel és egyhangulag kikiáltá, és törvényes kö-

telezés terhe alatt elhatározá, hogy kollégiumi tanintézetét összeroskadni soha nem hagyja és azoknak fentarthatására, az eddiginél négyszerre is több egyházi adót önként magára vállalja. Melly a szerint kidolgoztatván és vetetvén, sikere a lett, hogy az egyház benső fentarthatásán felül a felsőbb tanintézetekre is marad évenként egy pár ezer pengő forint.

Hála tehát mindennek felett az Istennek! — Hála a vallását és tanintézetét szerető nép ernyedetlen buzgóságának! — Egyházunk már abba a biztos állapotba tétetett, hogy a legközelebbi u. m. az 1856⁷-ki iskolai évre, teljesen szervezett és ellátott theologiai és képezdei (praeparandiai) intézetet, felső és alsó gymnasiumot, teljes könyvtárral és physikai készletekkel, gyűjteményekkel, nyithatott meg, részint egészen új, részint megújított csinos és térs épületekben.

A mi végre illeti magát ezen várost és lakosságát:

Kecskemét, nem fényes központi, vagy főváros ugyan, de a nagy város nevét méltán megérdemli, mert birván mintegy 4000 házzal: akármennyi ifjú befogadására bő alkalom van. Levén 5 belső piacza, hetenkint kétszer igen élénk heti, és 5 országos vásárja, szépen virágzó kereskedése és ipara, az élelmi szerekben nagy bősége: ezeknél fogva az ifjakra nézve az élelem is olcsó. — Van sétatére, vannak élő fákkal benőtt, közel temetőkertjei. — A várost a legkellemesebb szőlőkertek koszorúzzák körül: — mellyek a városi lármától kivonulni, és csendes magányban tanulni kívánóknak, kedves árnyékú helyekkel kínálkoznak. — Ezek mellett van, a tanulókat becsülő, azokat házuknál is szívesen látó, s gyakran meg is vendéglő polgársága. Vannak itt, több magán tanítók a francia, német nyelvekre, zenészetre stb. — Székhelye ez, a pest-soltmegyei közigazgatási főnökségnek, a megyei törvényszéknek, a városilag kiküldetett járásbírósnak, az urbéri törvényszéknek, csendőri parancsnokságnak, reclamationalis, telek és catastralis bizotmányoknak, százados példány, a négy rendbeli vallás-felekezet szives egyetértésének: mellyeket csak azért említek, hogy kitűnjék, mi-

A kecskeméti ref. főiskola.

kép itt a tanuló ifjúság elegendő fogalmat szerezhet magának, mind a politikai, mind a törvénykezési intézetek megismerésére, mind a más vallásbeli iránti keresztyéni szeretetre.

Itt önként fölmerül azon kérdés, millyen város vagy helység legyen legalkalmasabb, a protestánsok nagyobb tanintézeteire nézve? — Ollyan nagy város-e, a hol az élet minden nemű fényűzéseire tág kapuk nyitvák; a hol láthatni minden lépten, a nagyok gazdag élvezeteit, a drágábbnál drágább étkezések csábjait, s az uriáskodás minden nemű ragályait; a hol az élet kedvességére, a szerény házi kör, elegendő életet, s megelégedést már nem adhatván, — a kényelmet, távolabbi költséges mulattató helyeken és az ugynevezett „zöldben“ kell keresni; vagy egy egyszerű falusi község, a hol a tanuló ifjúság az élet szük módjához (angustam pauperiem pati) szokjék; semmi polgári fényűzést ne láthasson, hogy majd a változó életviszonyokat megelégedéssel lábálhassa keresztül? Ugy

hiszem, egyik sem alkalmas a protestáns, kiválólag pedig a papi és tanítói pályákra készülő, élüket legnagyobb részben majd egyszerű községekben folytatandó szegény tanulóokra nézve, — mert az új edény (nova testa) amott úriás kényelmeket, maga tartási gögöt, ruházati és élelmezési költséges modort — szóval — fennhéjázó hajlamot; emitt pedig alacsony felfogásokat, szolgálai lelkületet — szóval — esetlen együgyűséget sajátít el, — holott mind a két rendbeli modor kerülendő. —

Itt is tehát, valamint az emberi közélet minden más részeiben, csak a közép út (az aurea mediocritas) az üdvös pont, — és én épen illetően helynek hiszem és ismerem, a fővárostól, a vasutnál fogva már csak 3¹/₂ órányi távolságra fekvő, s tisztán magyar népességű Kecskemétet. A hittudományi, tanítóképzői és főgymnasiumi intézetek nyitva állanak. Jó lélekkel ide küldheti minden szüle gyermekét!

Csányi János.

T Á R H Á Z.

Egyházi és iskolai hírek.

x* *Ungmeyyei Vinna* helységben a lakosság derék lelkésze buzdítására az ószerű templom belsejét s oltárait csinosan megújítván, de a dülöfélben levő torony helyreállítására elégtelen levén: ez ügyet az egyik földesur, gr. *Waldstein* János tette magáéva, s már el is készítetté a tervet, melly szerint az újból épüendő szép torony teljes összhangzásban fog lenni a kijavított szentegyházzal.

x* *A falusi tanítók a harangozástól*, sok helyütt, de nem országsszerte fognak fölmentetni, minék lehetlenséget *Haas Mihály* cs. k. iskola-tanácsos ur a „Tanodai Lapok“-ban bemutatja, s azt is világosan megfejté, hogy ezen elválasztás számos tanítóra nézve anyagilag káros lenne; mert vannak olly szegény községek hazánk kisebb falvaiban, hol csak a harangozó s dekáni fizetés segédelmével élhet meg a tanító, s ha ezen szolgálattételért másnak adnák a fizetést, nem lenne honnan pótolni a tanító évi jövedelmét; ellenben fölemlíti a föntiszt. isk.-tanácsos ur, hogy: „ismer ollyan tanítót, ki harangozás után kap 80—100 akó bort, 20—30 kereszt gabonát, hajdinát, kendert, lent, tojást, baromfit, kolbászt, kalácsot, kenyeret és sokszor egykis apró pénzt is, mi faluhelyen nagy javadalom. Könnyű volna — úgy mond — ezt egy tollvonással eltörölni, de nehéz, sőt ittott lehetlen pótolni.“

x* *A tagosítást és legelő elkülönést illetőleg* a cs. kir. n. m. helytart. osztályoktól emlékeztető leirat bocsáttatott az alárendelt hatóságokhoz, hogy azon m. miniszteri rendelet, melly a tanítók és iskolák érdekében bocsáttatott ki mult évben, szigoruan érvényesíttessék, s ollyan községek, mellyek tagosításkor mellőzik bármely törvényes vallásfelekezeti tanító és iskola, vagy lelkész igényeit, azon kellemtelenségnek teszik ki magukat, hogy eljárásuk nem fog hivatalosan szentesíttetni. — Reméljük, hogy minél kevesebb lesz e részben a panasz, s az eddigiek is hovahamarabb meg fognak szünni.

x* *A pesti izr. község főnöke Fleischl Dávid* ur 50 pftot ajándékozott az itteni cs. k. képezde szegény tanítványainak segélésére.

x* *B. Sina Simon* az Érdfülőpszálláson alapítandó iskolának 200 pftot és egy hold földet ajándékozott.

x* *Trencsinmegyében* több helyütt a kor kívánatainak megfelelő iskolaházak keletkeznek. Az ifjúság oktatásában is örvendetes haladás mutatkozik, melly téren kitünő érdemeket vívott ki a *prussina* tiszt. lelkész ur, ki segédpapjával s két tanítóval személyesen fáradozik ifjú lelki hiveinek oktatásában. Az eredményről dicséretes tanúságot tőn az e hó 7-én tartott nyilvános próbatét. melly alkalommal örömmel látták a jelen voltak, hogy a tót ajku gyermekek között szépen csirázik a magyar nyelv szeretete, s abbani jártasság is. Hogy az iskolai ünnepély annál emlékezetesebb maradjon, a derék lelki atya szi i előadást is rendezett a következő estén tanítványaiával. — A jó ügy mellett buzgólkodó lelki atyák példája mindig felfedezi az utat hiveik szívéhez.

x* *Mojthe* trencsinmegyei kis helységben, azon híres öreg *Skultéti* zászlótartó szülőhelységében is új iskolát készülnek építeni a szegény lakosok, melly becsületes szándékukban b. *Kempen* altábornagy ő nmsga 40 pftal segíti őket, az illető lelkész urat pedig megbizta, hogy festesse le az öreg zászlótartó arczképét hívatott művész által ugyan ezen iskola számára. — Bár minden helység iskolájában ott függenének az onnan, vagy közel vidékről származott nevezetes férfiak arczképei, s bizonyára nem egy serdülő iparkodására a legjobb hatást gyakorolná azok szemlélete.

Irodalom és művészet.

x* *A Telekyféle 100 aranyos jutalmak.* Toldy Ferencz magyar akadémiai titkár hivatalosan jelenti, hogy a gr. Teleky József által kitűzött egyik 100 aranyra pályázó 9 dráma közül „*Béldi Pál*“ czimű, az öt vígjáték közül pedig, mellyek szinte 100 arany jutalomdíjért versenyeztek „*A mama*“ lön nyertes. Biráskodott e jutalmak kiosztása felett 3 akadémiai és 2 nemzeti színházi tag. Mindakét megaranyozott szindorab szerzője — a mint már Kakas Márton is megírta — *Szigligeti*.

— A magyarországi protestánsokra nézve egy igen becses könyv jelent meg. Czime: „Az 1790—91-ki 26-ik vallásügyi törvény keletkezésének történelme. Közjogi észrevételekkel a bécsi és linczi bekekötések alapján. Irta

Irinyi József. A magyar publicistai téren dicséretesen ismert szerző 1856-ki októberben a dunamelléki hely. hitv. egyházkerület zsinati előkészületekkel foglalkozó bizottmányának tagja volt s akkor úgy nyilatkozott, hogy miután a m. kormány is az 1790—91. : 26. törvényczikket vette és vallotta az evangélikusok egyházrendezésének talpköveül: véleménye szerint a zsinati előkészületek között legelső helyen áll ezen czikk keletkezési történetét előadni s közjogi észrevételekkel felvilágosítva kifejtetni. Szükség, teljesen ismerni a tért, s tudni, mit mond a törvény, s minők voltak az országgyűlési tárgyalások, mellyek e törvényt megelőzték. Ennek következtében történt, hogy felszólíták magát *Irinyi József* urat, dolgozza ki e munkát a bizottmánynak benyújtandó beadványképen. Így született a nagybecsű és eléggé terjedelmes mű, melly a fentebbiek szerint némileg hivatalos minőséggel is bír. Mennyire oldotta meg feladatát, arról a prot. közönség sietni fog a munka figyelmes olvasása után meggyőződést szerezni. Dr. Ballagi Mór a P. N. multkori egyik számában e mű ismertetését közölve, többi között ezeket mondja: „Mondhatom, hogy egyházát őszintén szerető minden protestáns örömmel és megelégedéssel fogja olvasni szerzőnek az érintett észrevételeit, mellyeket a tárgy kellő oldalról felfogása, az okoskodás meggyőző logikája s az előadás férfiasága egyaránt ajánlanak stb. stb. — Ára a munkának 1 ft. 40 kr. pp.

— Egy másik, protestáns érdekekre vonatkozó munka, melly szintén most jelent meg: *Szeberényi János*, „Eszmetörredékei a magyarhoni protestantismus jelen stadiumán.“ Sok avatottsággal és hitfelekezeti buzgalommal irt szép kiállítású röpirat. Kiadók *Lauffer* és *Stolp* Pesten.

— Szintén *Irinyi Józseftől* jelent meg: „Dicső napok.“ Regény három kötetben. A XVII. század elején feltűnt Bocskai mozgalmak korának érdekes rajza. E munkát szintén ajánlja a csinos kiállítás, melly ezuttal egy eddig kevéssé ismert vidéki nyomda érdeme. E nyomda tulajdonosa *Horák Egyed* Esztergomban, ki ezuttal is bebizonyítá, hogy igyekezete pártolásra s elismerésre érdemes. — A három kötet ára 2 ft. 30 kr. pp.

— *Müller Gyulánál* megjelent: „Regék a kandalló mellett.“ Irta *Abonyi Lajos* (Márton Ferencz). Két kötet. — Ára 2 ft. pp.

x* Megjelent a *Mészáros Imre* által szerkesztett: „Népnövelési közlemények a kath. egyház szellemében“ czimű füzetek *elseje*. Folytonosan előfizethetni ezen öt-öt ives 6 füzetből álló nevelési munkára 2 ft. 30 krral pénzben, mit vagy *Kek László* nyomdatulajdonoshoz B.-Gyarmatra, vagy a főt. szerkesztő urhoz Rétságán át *Vadkertre* kell bérmentesen beküldeni.

— *Kecskeméten* Szilády Károly nyomdájában csinos kiállítással megjelent: „A magyar nyelv eredetisége s önkifejlése.“ Irta *Vári-Szabó Sámuel* hely. hitv. lelkész 1. füzet. Ára 1 pft. — Nyelvészeink figyelmét felhívó munka.

— *Zongorajátszóinkat*, kik kedélyhez szóló csinosabb zeneműveket kedvelnek, figyelmeztetjük a pesti műárosoknál közelebb megjelent becses műre. Czime: „Le désir“ (Vágy). Szerzője a dicséretesen ismert pesti zongoramester, *Zách J. N.* ur. A kilencz lapra terjedő mű „salon-darab“-nak van czimezve s előadási könnyűsége mellett a legkellemesebb s leghálásabb e nemű művek közé tartozik. Ajánlva van *Kállay Benjamin* urnak. — Ára 1 pengő forint.

M i u j s á g ?

— A Pol. Ujd. 11-ik számában közölt Nagy-Kőrös melletti, a maga nemében páratlan vakmerőségű rablást — mint azóta hallottuk — nyomban követte a büntetés sújtó karja. Magán uton nyert kútfőből úgy értesültünk, hogy a tettesek még azon nap estéjén, mellyen a rablást véghezvitték, a törvény kezeibe kerültek. Mint mondják, kutyájokat a merény színhelyeül szolgáló csárdánál felejtették, s ez lett azután az ő árulóik. A nyomukba jött csendőrök s egy régi tapasztalt volt megyei pandur ez állapot használták eszközül a bűnösök kipuhatolására. A kutya egyenes gonosz gazdái lakására vezette őket — a félegyházi puszta. Itt még azon melegen kapták a rablót s gazdag prédáikat, úgy hogy — mint mondják — a rablott tetemes pénzüsszegek is teljes épségben kerültek kezeik közé. S most várják a félnapi hősködésért illő jutalmukat.

— *Czérna István* (Komáromból) tudatja velünk, hogy vitéz Rostás Pál közhuszár emlékszobra, mellyet a Vasárnagi Ujság 9-ik számában közölt-

tünk, nincs híven adva. Mi ugyan erre csak azt felelhetjük, hogy a rajzot oly embertől bírjuk, ki azt a hely színén készíté, azonban meghallgatjuk Czérna István urat is. Annyiban vele tartunk, hogy az emlék csakugyan huszárhoz illőbb volna úgy, a mint ő írja le. Ő t. i. azt állítja, hogy „az általa szemlélt emlékkő Rostás Pált a legvitézebb helyzetben tünteti elő, egész hadkészen, ugyanis: csákóját nem a karján tartja, mint egy koldus a konyhaajtóban, hanem mivel vitézhez illik a fedezett fő, a fején van az állához csatolva; kardját nem a hüvelyében tartja bal kézzel, mintha az ebekhez hadonázna, hanem a hüvelyéből kivonva jobb kezében, jobb lábát előre szegezve, jobb oldalra tekintve, mintegy felhívni látszik csatára az arra jövő-menőket. Czérna István urnak két ízben volt alkalma szemlélni ez emléket, 1850- és 1851-ben, mivel a szomszéd faluban volt katonai „quatiron“ és több ízben „mélyen elérzékenyülve a két rétüleg összehajtott fehér posztó sikkáját is levette előtte.“ — Midőn — így végzi Cz. J. ur — mellette folytattuk az utat haza felé Magyarországra, fülrepesztő rivalgás közt mindannyiszor Isten hozzádot mondottunk az ott hamvadó vitéz Rostás Pálnak, s boldogabbnak tartá magát, ki a mellette csörgedező kis patakocskából ihatott. Csak huszár a huszár! gondolám magamban. Az ekkor mellette hazafelé utazó 500 kiszolgált vitéz közt mintegy száz egyén volt, ki habár nem magyar s egy szót magyarul nem tudott is, de a hangos magyar rivalgás közé még is oda nyögte: „Szerbusz huszár!“ sőt sikkájokat ő is illedelmesen megemelék a magyar földtől legalább 60 mérföldre álló emléknél.“ Cz. J. urnak e szavai dicséretes kegyeletről tesznek tanúságot, s ámbár mi rajzunk hitelességét vagyunk védeni kénytelenek, ohajtjuk, hogy az ő állításának igazsága bizonyuljon be.

— *Még egyszer Luczaszéke.* A V. U.-ban ismételt babonasági eset, minélfogva bizonyos balgatag ember mult karácsony éjelen Luczaszékre ülve, boszorkányokat akart fogni, — utólagos értesülésünk szerint nem Tata városban, hanem a városhoz közel eső Sz. . . helységben történt. Mint annak idejében irtuk, az illető egyén becsukatott, és balgatagságaért meg is lakolt. Azt is írják, hogy nem volt r. katolikus — mit az igazság érdekében ezenel feljegyzünk.

— *Tiszaujlakról* írják, hogy mult hetekben olly borzasztó időjárás állott be, minőre a legvénebb emberek sem emlékeznek. Országos vásár tartván Tiszaujlakon, mart. 11-én a baromvásár alatt esős idő volt, de azon éjen el kezdett a hó esni, és szakadatlanul esett 12-én és 13-án olly iszonyu viharral, hogy embernek nem lehetett kiállani. A hó 3 láb magasra emelkedett. A távolról jött vásárosok elfelejtkeztek a vásárról, és siettek menedéket keresni a városban, honnan csak harmadnapra szabadulhattak ki, akkor is egymást vontatva.

— *Baróthról* (Erdővikéről, Erdélyben) a „V. U.“ f. é. 3-ik számában közölt adatokhoz pótlólag azon tudósítást vettük, hogy a helység rövid idő alatti meglepő emelkedése körül kitünő érdeme van idős *Zathurecsky* István urnak, kinek építésben és gazdászatban fáradhatlan vas szorgalma és tevékenysége mutatott fel legelőször Erdővidéken ipart s adott ösztönt az ottani fogékony népnek szép példája követésére. Tisztelet az érdemnek!

— *Az erdélyi museum ügye* — mint többször irtuk — gyönyörű pártolásban részesült eddigelé egész Erdélyben. Majd minden városban tartottak ezen nemzeti intézet javára táncvigalmakat, melyek közül legtöbbet jövedelmezett a s.-sz.-györgyi. Jelen vagyombeli állapota következő: Az eddig aláirt alaptőke összege 110,000 pft., a 10 éves részvények évi adománya 2900 pft., készpénz 2000 pft. fölül, a muzeumi tárgyak értéke pedig fölér 300,000 pftal. A Magyarországra bocsátott aláírási ívekből még aránylag nagyon kevés küldetett vissza, melyekről reméljük és ohajtjuk, hogy mielőbb s minél dúsabb adományokkal bővülködve fognak visszatérni királyhágóntul testvéreinkhez, a kik nagy Magyarország minden nemzetes vállalatához mindenkor két kézzel járultak.

— *Vas buzogány és réz csákány.* Két illy érdekes régiség érkezett kezünkhez a következő egyszerű, de szép sorok kíséretében:

„Mint tapasztalatlan gazda-ember, ki Pesten senkivel sem áll összekötetésben, felkérem a t. szerkesztő urat, sziveskednék az ide mellékelt két régiséget, egy vas buzogányt s egy réz csákányt, melyet Tisza-Abád helységének ez előtt régenten elpusztult, jelenleg szántás alatti helyén, szántás közben találtam, bár mint csekély, de általam legtisztább szívvel nyújtott ajándékot nevében a *nemzeti museumnak* felajánlani. Bátorodom pedig erre a t. szerkesztő urat annál inkább felkérni, mert tudom, hogy illyentől hazafiui készségét nem szokta megtagadni. — Maradtam Tisza-Abádon, marczius 9-én 1857. legbensőbb tisztelője *Lengyel István*, m. k. tiszabádi gazda.“

A küldeményt átadtuk a n. muzeum igazgatóságának, mellynek nevében köszönetet mondunk Lengyel István urnak, s kívánjuk, tartsa meg továbbra és terjeszse másoknál is e jó indulatot nemzeti intézeteink irányában. Csak ugy fognak azok virágnani, ha mindnyájan gondolunk vele. *Szerk.*

— *Nevezetes gunár.* Kőszegről Bubits Ede urod. mérnök úrtól következő sorokat kaptuk: „Feltévéim magamban, mint előfizetője e kedves lapoknak, ezek jó olvasóit egy itteni különös tüneménynyel megismertetni. — Innét fél órányira, Sopron vármegye déli szélén van egy német helység, neve Kethely (Mannersdorf); ebben a Kethelyben egy Vanger József nevű telkes polgár, ennek pedig van egy szép fehér gunárja, a mint Vas megyében mondani szokták. — (Erre egyet nevet szerkesztő úr, ugy is tudom, de tessék csak tovább olvasni.) — Ezen lúd, anélkül, hogy valaha az előtt a magasán fekvő, fallal kerített helybeli templom udvarában lett volna, két hét óta azon ritka tulajdonával mellátatja az egész helybeli közönséget, miszerint minden déli és esteli harangszónak első hallatára, gazdájának a helység nyugati

végén levő templomtól mintegy 200 lépésnyire fekvő házi udvarából, ott hagyva pajtásait, megindul, és sürgős lépésekkel egyenes vonalban utcahosszat a templom felé siet; odaérve a templom udvarába vezető öt lépcsőn felhalad, és a templomudvaron áthatolva, a harangkötelet húzó gyermekek közé a torony nyitott aljába berukkol, s daczára a gyermekek incselkedéseinek, ottan leül, megvárva az utolsó haranghangot. — A harangozás szünete után felkerekedik, és az utcának felső szélén minden tétovázás nélkül haza siet, az egész lakosságnak szemé láttára. Ezt ismétli a kilencz órai estveli harangszókor. — Délkor már az egész falu lesi az utcán e rejtélyes lud menetét s jövetét; s lehet hallani ilyenkor badarabbnál badarabb észrevételeket. — Képzelteti szerkesztő ur, hogy az anyókák a szegény gunárt boszorkányának tartják, a félnélőbb hajadonok pedig elkárhozott léleknek. A férfiak szinte csodálják az utcán e ludat, de mindezt az érzhang hatásának tulajdonítják. — Tegnap épen dolgaim miatt a helybeli plebános urnál időzvéni, saját élő szememmel láttam, mint iparkodott ő gunársága az utcán végig — ácsorgó pajtásait fülhegyre sem véve — a templomba, daczára annak, hogy a harangozó fiuk a torony aljába érkeztek egy kissé kellemetlenül rugdalták. — Mi varázs ereje lehet a harangszónak ez ártatlan lúdra? azt természet-tudósaink megfejtethnék.

* *Humbolt* Sándor világhírű „Kosmosának“ negyedik kötetén szorgalmasan dolgozik, ám bizonyára igen kedves hír a magasabb tudományokkal foglalkozó irodalom-barátoknak.

x* *Megbénított missionárius.* Nemrég *Lyonban* köz bámulat és szánalom tárgya volt, egy orrától, füleitől s jobb kezétől megfosztott pap, a ki három év előtt ötöd magával *Chinába* ment az igaz hitet hirdetni, de a pogányok négy társát lefejezték, s *Bello* atyán is már elkövették az említett bénításokat, midőn angol hajóslegények kiszabadíthatták az istentelen rosz emberek kezei közül, a jámbor férfit egy rokonát jött meglátogatni, a kinek nagyon keserű örömet okozhat illyen visszonzlátás.

x* *Neveléséges híreket* közölnek külföldi lapok a párisi, velencei s más nagyvárosi lakosok félelméről, attól az üstököstől, melyet, ha csakugyan mutatja magát jun. 13-án, csakugy néz majd letűrtől kalapja alól a mi pástornépünk, mint az időt, mikor a jég is visszapatog róla.“

Halálozás. A kassai kerület szántói járásabeli cs. k. törvénytörvények főbírája, *Vajda Zsigmond*, folyó hó 11-én este guta-ütés következtében megszűnt élni. A korán elhunyt jó férjet, gyengéd érzelmű atyát, közkedvességű férfit, s hivatalnokot, özvegye s 3 nevetlen árvái siratják, számos baráti fáljalják. Szelid béke lengjen hamvai fölött!

Adakozás. *Kliegl József* „Hangjegyzőgépe“ megszerzésére utólagosan *Temesvárról Boros József* úr által 178 ft. 24 kr., küldetett be, melly öszvegehez a következő t. hazafiak járultak:

Csajághy Sándor, csanádi püspök 10 ft., Csanádi káptalan 8 ft., Marsinszky kano-nok 2 ft., Boros József 10 ft., Hanezély Mihály 1 ft., Schnirch Ignéz 2 ft., Mokry Endre 1 ft., Keresztes György 1 ft., Bogma Mihály 1 ft., Latzunari Sztójánovits János 5 ft., Horváth Sándor 2 ft., Andreánszky Miksa 2 ft., Raisz 1 ft., Ferenczy 1 ft., Tokody Bertalan 2 ft., Agótha Antal 30 kr., Blaho György 30 kr., Bydeskuty Laios 5 ft., Simon János 2 ft., Manesz Szilárd 5 ft., Rauch Fer. 1 ft., Szabó Antal 2 ft., Szabó Antal 2 ft., Lindmayer 2 ft., Nigrovich 30 kr., Rauek Pál 2 ft., Márkus 1 ft., Szájbély 1 ft., Podhraczký 1 ft., Dávid Antal 1 ft., Petrovics 1 ft., Schiller Károly 1 ft., Seidl Ferencz 1 ft., Wettstein 1 ft., Kövér János 5 ft., Purgsaller 2 ft., Suhajda Sándor 1 ft., Hartl Ferencz 1 ft., Jancsik Ede 1 ft., Zubcek Lénárd 1 ft., Koretz Lórincz 30 kr., Wengritzky József 30 kr., Bammer Károly 30 kr., Moys 1 ft., Marossy János 5 ft., Hirschbach Ignéz 30 kr., Gabnay 30 kr., Simonovics 1 ft., Vidma Ist. Hilt 1 ft., Manus 12 kr., Diks 12 kr., Leitner 1 ft., Karner Wilmos Ist., id. Gyertyánffy Dávid 10 ft., Vargies Gábor 2 ft., Stockinger Mórész 20 ft., Takács 10 ft., Tury Sámuel 5 ft., Dlholeczky Antal 2 ft., Szerényi 1 ft., Schneid János 2 ft., id. Ujj János 1 ft., Mátyás András 4 ft., Janitsáry Ignéz 10 ft., Strba 1 ft., Jacob Klein 2 ft., Küttel Károly 2 ft., Payer János 2 ft., Szilágyi Ignéz 1 ft., Bajtós Imre 1 ft. — Összesen 178 ft. 24 kr.

A fentebbi összeg *Tomori Anasztáz* úr által e napokban *Kliegl József*-nek átadtván, ez kötelezé magát, hogy azt a több más összegekkel együtt meglevő újabb gép-terveinek valóítására fogja fordítani, Köszönetet mondunk nevében fentebbi t. hazánkfiai nemes adományaiért.

Vidéki hírek.

Ozora, febr. 20. (Válaszul.) A „V. U.“ mult évi utolsó számában közölt ozorai levélre vonatkozólag kimerítő czáfolattal szolgálhatnánk, de legyen elég a következő tények elősorolása. A mult évben épített városháza sem a tisztesebb rendűeknek, sem a volt földesuraságnak egy garasába se került. Építeni kellett új városházat, mind a haladó korszellem, mind a szükség, mind pedig felsőbb parancs következtében, mert az előbbi nádfedelű épület sem elegendő helyiséget nem szolgáltatott, sem alkalmas, biztos hely nem volt, a város és sok szegény ember okiratainak megőrzésére; rosz helyen is állott egy vadvíz árok mellett annyira, hogy a hozzá vezető utat gyakran elmosta a víz, s csak bajjal lehetett oda jutni. Tehát csak elismerést érdemel a népnek azon áldozatkészsége, mellyel ollyan csinos új városházat épített, hogy az e városnak is dicsére szolgál, a szükséges czéloknek is helyesen megfelel. — Hogy az a telek, mellyen városház épült, iskolának nem egészen alkalmas, már abból is eléggé kiténik, miszerint a templomtól távol esik. Az pedig tudva levő, hogy már 1847. óta tervben van egy új iskola, de mivel ez ideig nem lehetett mindenkép alkalmas helyet, a templomhoz közel eső telket szerezni, mai napig elhalasztatott, de nem maradt el végképen az ozorai nép ezen buzgó ohajtásának teljesülése. — Folyamodtunk ugyan volt földesurunkhoz, hg *Esterházy Pál* ő magasságához, de az, a helyi viszonyokat nem ismervén, olly helyet jelöltetett ki, melly a czélnak épen nem megfelelő, azon czélszerűbbet pedig, mellyet taval szolgabírói közbenjárással kizemeltünk, sehogy sem lehet az uradalmi tiszt uraktól megszerezni; tehát jobbnak látjuk inkább bevárni a tagosítást, mint ismét nem alkalmas helyre építeni iskolát.

A kártérítésre nézve azt a megjegyzést vagyunk kénytelenek tenni, hogy nem 40, hanem csak 16 ezerre megy a szóban forgó összeg; tehát az ozorai tudósító váltóban vette azt, a mi pengő, és korántsem a kártételek voltak oly nagyszerűek, hogy azért a népet pelengérré lehetne tenni; hanem annak meghatározása körül működők valának járátlanak a gazdasági károk kiszámítása körül, s a nép akkori védtelen állapota sem mellőzendő minden figyelem nélkül.

A tagosítást illetőleg elég legyen czáfolatúl annyit mondani, hogy az ozorai nép eddigelé nem volt felszólítva egyességre a tagosítás kérdésében, melyre bizonyosan hajlandó lesz népünk, ha t. i. jogai csorbitása nélkül történhetik, a mit pedig a mi népünk józan esze és igazságszérzete ügyvédi oklevél nélkül is képes megítélni.

Sepse (Baranya), martius 12-én. (Káros viszálykodás. Rablások). T. szerkesztő ur! Olly sok községnek örvendetes tudósítását olvastuk a „Vasárnapi ujság“ több lapjában, miszerint a legelő elkülönítés és tagosítás közöttök és földesuraik között barátságos megegyezés utjan megtörtént. Nálunk, általában Alsó-Baranya több községeiben, a legelő elkülönítést a nép és uraság között csak a törvény útján lehetett végrehajtani. És daczára annak, hogy a nagytek. sopronyi cs. kir. urbéri főtörvényszék ítélete, mindenütt a helyszínen felolvastatott: mégis a nép közt azon vakhit és balga vélemény káros magvai hintetnek el, — fájdalom leginkább a község birái és előljárai által, — miszerint az uraság semmiképen sem vehet el legelőjükből, mert már azt az ő ösapáik is bírták. Különösen sajnos, hogy ennek következtében sem a templomok, sem az iskolák számára nem ajándékoznak az uraságok földeket, sőt még azon földek is elvétetnek, melyeket a lakosok ezelőtt több évtizeddel a templomok, vagy iskolák fenntartására irtottak. Oh felvilágosultság, be kis mértékben vagy népünk közt elterjedve! Haladnak azonban a környék rablói. Mostanában a templomokat kezdik kirabolni, mely szerencsétlenségben a karancsi és kölkedi templomok részesültek. Az elsőből ugyan csekély mennyiségűt, de az utóbbiból 2400 pftot. raboltak el. A tettesek közül kézre került egy 21 éves férfi, ki 17 éves feleségével együtt már több rablás is jelen volt, cinkos társait a bitófa alatt sem vallotta ki, sem azt, hogy a pénz hová került.

Felsőbánya, mart. 13. (Iskola, egyház, olvasó egyesület ügye, műkedvelők.) Az itteni r. katolikusoknak fensőbb rendelet folytán négy elemi osztály és reáliskola alakítása hagyatott meg. E tekintetben 8 tanár fog működni, részint a cs. k. kincstár, részint a város költségén. Ohajtandó is volna e vidéken egy illy intézet mielőbbi felállítása, hogy szellemi pangásban sinlődő irjaink kiképeztetést nyernének. Ohajtandó volna különösen egy nőnövélde, melyben leányaink lelkes honleányokká, ügyes házi nőkké, hü edes anyákká képeztetnénk. — A r. kath. templom roppant két tornyával már egészen fölépült, kívülbelől csaknem készen, maholnap szentelésre vár; míg a ref. templom roskadozó állapotában igénybe veszi hiveinek segélyét. Nagyon is szükséges volna már az ujonnan megkezdett templom építését tovább folytatni, mert az ó maholnap fejünkre szakad, az új fedezetlen falai pedig az egyház kárára elporlanak. Itt is el lehet énekelni: „Hívek! ébredjétek, az Urnak dicséretére, méltó templomot építeni.“ — Az olvasó egyesület jelenleg előhaladásnak örvend. Mostani érlelye elnöke mindent elkövet emelkedésére. Eddigelé 40 tagot számlál 5 pft. részvényvel, 300 darabra menő könyvtára ez évben több jeles író munkáival szaporodott. — Kár, hogy némely bányatisztviselő és kereskedő urak e szellemi társas körből kivonják magukat! — A városi körben is naponkint mind inkább megkedvelik az emberek az olvasást, jelesül a bányászokat nem ritkán láthatni aranyat és ezüstöt — olvasni.

Az itten alakult műkedvelő társulat legközelebb szép jelét adá érlelye működésének, midőn a nemzeti színház nyugdíj intézete javára egyező akarral 100 pftot adott át a felhatalmazott gyűjtőnek, miszerint postán mielőbb küldené el az illető helyre. — Ugyancsak az itteni fiatalság dicséretére válik, hogy a casinói könyvtár s illetőleg az irodalom emelése tekintetéből egy jótékony czélú bált rendezett, s minden szükséges, költséget levonva 38 pft. tiszta jövedelemmel gazdagítá az olvasó egyesület könyvtárát. B. J.

Berczel (Nógrád), marcius 20-án. (Miként alakul egy községi könyvtár?) T. szerkesztő ur! A Vasárnapi Ujságban több jeles hazafi érdemeiről olvasni szerencsések voltunk már, legyen szabad nekem is községünkbeli egyet felmutatni. E jeles hazánkfia Bódiz Ferencz gazdatiszt, ki nem régiben költözött Nógrád községébe. Kevés idő alatt is értelmiséggel párosult fáradhatlan szorgalma s becsületessége által azon jó hirt vitva ki közöttünk magának, minélfogva először mint környékünk egyik értelmes gazdáját, másodsor pedig mint nemes czélokra törekvő hazafit ismerjük. Legközelebb Berczel helységében egy könyvtár megalapítására, czélszerű gazdasági s más hasznos könyvek és lapok beszerzésére nézve ügyes tapintattal tett indítványt, melyet mi, névszerint Ráz Sámuel gazdatiszt, Persian Gerő orvos, Erkner János néptanító, s alulirt ker. jegyző hazafiai szives örömmel fogadván el, nézeteit magunkévá tettük. Bódiz Ferencz kezdette meg az aláírást, s csekély fizetésből 6 pengőforint és két darab gazdasági könyv adakozásával nyitotta meg. — Elgondolná e szerkesztő ur, miként alapítottuk meg Bódiz Ferencz barátom indítványára könyvtárunkat? f. e. marcius 18-án egy polgártársunk névünnepeinek előestéjénél élvezvén, ez alkalommal őseink szokásait követve, a jó kívánások mellett az indítvány is megpendült, és a könyvtár meg lön alapítva. Így keletkezett Berczelen szellemi jobb létünk átalakulása, mely példával nagy területű megyénknek még egy községe sem dicsekedhetik. Mi is leróvtuk egy részben csekély tehetségünkhöz képest hazánk iránti köteletségünket, és oda irányozandjuk törekvésünket, hogy mindinkább gyarapodva, azon hazánkfiával foghassunk kezét, kik a jó czélnek alapot

vetve, utódaik hálás emlékét örökké birandják. — A Mindenható adjon több illy eredménydús estélyt, hol nem csupán testi élvezetre, hanem szellemire is koczintunk poharokat. Az estélyen 30 pft. szavaztatott meg, melyhez még legalább 20 pft. remélünk.

Krivátsy Károly.

Adomák.

— A halhatatlan emlékezetű Festetics György gróf a szomszéd birtokos grófi családhoz levén egy nagyobb szerű ünnepélyre hivatalos, midőn a vendégek a vidékről tőlök telhető pompával és díszszel immár mind megjelennek vala, az öreg gróf nagyon sokáig várakozta magára. Egyszer valahára nem kocszi zörej, hanem nyikorgás hallatszik, mely a mint mind inkább közelednék, a kandiság némelyleket figyelmessé tön. Mennyire bámultak, midőn a két rozsz gebével vontatott száz esztendőcsészán a grófot érkezeni tapasztalák, megérkezte után a jelenlevők némelylekei, mint ezt gróf György bölcsen előre látá, pár idétlen élezt engedének meg magoknak a cséza, a két gebe, szóval az egész equipagera, (tölszerelésre) a gróf azonban nem jött zavarba, meglegelé megjegyeznie, hogy ezen fölszerelés az egész gyülekezetben a legértékeseb „Pillantsák csak meg uraim belsejét — ugymond — milly fényesen van kiállítva az egész.“ Kikhez e szavak intézve valának, a csufondáros urak szemügyre vevék a kocszi belsejét, s nem lön több kedvök a tréfához, a kocszi belseje csupa adósságos kötlevelekkel vala kiaggatva, s a jelenvoltak közt alig volt valaki, ki ott saját aláírásával ne találkozott volna. Pénz emberség, ruha tisztesség.

— A következő esethez hasonlót akarmennyit találunk tarka nyelvű országunkban.

Egy uri ember szivarozó kocsisától kérdé „hát te mit szíjsz“ „hát cigi-gárét, uram,“ „nem cigi-gárét bikfiéz, hanem szivart,“ „igen uram, németül szivarnak hívják, de mi csak cigi-gárénak hívjuk.“

Szerkesztői mondanivalók.

1107. Az újoncz nem üti meg a mértéket.
1108. Mátkakoszorú. Jele a haladásnak, de költői nyelv tekintetéből ajánljuk újabb jobb költőink szorgalmas tanulmányozást.
1109. Női csiny. Szomorú történet, ha igaz. Ha pedig nem igaz, akkor másképp kell az illyen dolgot írni. Illy alakban sehol sem lehetne azt közzé tenni, a hol magyarul értenek.
1110. Mező-Eörs-re. Tehát barsonyosi levelezőnk tévedett, midőn azt írta, hogy a dunántúli hölgyek egy része a mult farsangi bálokban többnyire pazar fényben jelent meg, s hogy a köztisztét nem mindig ók nyerték meg, s hogy a bál iöltözetek 150—200 pftba is kerültek. Ezen vádak ellen ön lovagiasan védi a hölgyeket. A dologban itélnünk nem lehet, de legyen ön az igazság.
1111. Kassára. Giza, Zemplényi és Aranyhalmi álnevek alatt, nem emlékszünk, hogy kaptunk volna közleményeket. Ha csakugyan olly fontosak, kérjük azokat még egyszer, és pedig „a Szerkesztőség“ czime alatt.
1112. Vasárnap. Nyiltan és kereken? — Ime: Egyszerű, ihlet nélküli rimpengés, a minőt minden jóra való fiatal ember összeüt öt perc alatt, csak tollat vegyen a kezébe. De nem köszöni meg azután senki, legfeljebb az illető „babám.“
1113. Nemes levél. Szebben kellett volna azt kidolgozni. Illy pongyola verset nem lehet kinyomatni. — Legjobb lett volna röviden megírni, hogy N. N. helységben egy uri ember ez előtt 8 évvel csupa hiúságból több ezer forintot megvett egy régi nemeslevelet, s kesergő özvegye naphosszat nézi a ládafiókban a füstös diplomát, felsohajtván, hogy most: se pénz, se posztó!
1114. Hunyady. Intés. Nem egyéb jó igyekezetnél.
1115. Praedestinatio. Semmi élc! Komolyan szoktunk beszélni. A satyrai hang meglehetősen van eltalálva, de a tárgy rosszul választva. A leirt esetből nem az a morál következnék, hogy tehát „praedestinatio“ hanem az: hogy gyarlók az emberek, midőn egy hirtelen meggazdagodott embernek minden ok nélkül tömjéneznek.
1116. Lasztócra. Eljen a barátság! A rajzok munkában vannak. A költség a miénk.
1117. Millyen nőket becsülnék az okos férfiak? Közölni fogjuk, ámbár ezt nem kellene előre kihíresztelnünk.

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

aprilis — juniusi évnegyedi és
aprilis — september félevi

folyamára.

Előfizetési feltételek, postán bérmentesen küldve:

évnegyedre, azaz; aprilis — juniusra . . . 1 ft. 30 kr.
félevre, azaz: aprilis — septemberre . . . 3 ft. — kr.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tiz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadóhivatala (Pesten, egyetem-utca 4. sz. a.)

Felélős szerkesztő: Pákh Albert.